

החלטת הממונה על המשמעת

הכרעת דין

הנקבלת הינה סטודנטית בשנה ב' בבית הספר לעבודה סוציאלית. היא הואשמה בכך שביום 18.2.2015 החזיקה טלפון בעת בחינה ונתפשה כאשר הטלפון מוחבא בשרוולה. בכך, נטען כי עברה עבירה של הונאה בבחינה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח), ועבירת הפרת הוראות על פי סעיף 29.4 לתקנון. הנקבלת הודתה במעשה המיוחס לה בכתב הקובלנה ובהפרת הוראות, אך כפרה באישום בהונאה, ועל כך ניהלו הצדדים הליך הוכחות.

העידו בפני בית הדין המשגיח אבו סין מוחמד, והנקבלת עצמה. המשגיח העיד כי ראה את הנקבלת מסתכלת מעת לעת בשרוול, ואז ראה שמוחזק שם טלפון. כשהוא ביקש שתמסור את הטלפון, הסבירה הנקבלת שהיא זקוקה לטלפון בתור שעון. הנקבלת העידה על אותה השתלשלות דברים, וסיפקה גם רקע לדברים. לטענתה, היא תמיד משתמשת בשעון עצר במבחנים אך שכחה אותו באותו יום ולכן השתמשה בטלפון לאותו צורך: שמירה על זמנים במהלך המבחן. לכן, כאשר "נתפסה" עם הטלפון, בכל זאת ביקשה מהמשגיחים לקבלו בחזרה, על אף שברור היה לכולם שהחזקת טלפון בעת מבחן הוא מעשה אסור על פי ההוראות.

עדותו של המשגיח היתה אמינה ולא נסתרה. אולם עדות זו לא הוכיחה את הדבר השנוי במחלוקת, וזה השימוש שנעשה בטלפון. וכאן המקום לומר כי גם עדותה של הנקבלת היתה אמינה. בכל מקרה, היה בהסבר שלה לפחות כדי לעורר ספק סביר לגמרי לגבי השאלה של כוונתה לעשות בטלפון שימוש אסור.

דבר זה דורש הסבר מעט יותר מפורט. הקובל טען כי במקרה הרגיל הפרת הוראות מודעת (להבדיל מרשלנית) תהיה שקולה להונאה. ייתכן שאפשר לקבל עמדה זו ככלל אצבע, גם במקרים של החזקת טלפון בעת מבחן. אולם יש מקרים הדורשים הבחנה יותר דקה. השאלה של מודעות להפרת הוראות היא חשובה, אך לאו דווקא מכרעת לעניין סיווג העבירה. השימוש בטלפונים נאסר בשל החשש שייעשה בהם שימוש פסול, למשל ניצול היכולות המחשביות, או שימוש לצרכי תקשורת. כוונה להשתמש בטלפון כך לפעמים עולה מעצם החזקתו בעת מבחן. אך כאן העלתה הנקבלת טעם להחזקת הטלפון שאינו פסול בפני עצמו. אסור היה לנקבלת להחליט על דעת עצמה שעל אף ההוראות, תעשה דין לעצמה ותחזיק את הטלפון בעת מבחן; אך כיוון שמטרת ההחזקה אינה קשורה להונאה, אין לראות במודעות כסימן שמדובר בהונאה. המודעות חשובה לעניין חומרת העבירה: אין הכרעה מודעת כמעידה רשלנית מבחינת משקל העבירה. אך בין זה לבין הגדרת המעשה כמעשה הונאה, בכל זאת יש פער.

למען הסדר הטוב, אציין שהקובל טען כי כאשר מדובר בהפרת הוראות במודע, נטל ההוכחה עובר לכתפי הנקבל. אינני קובע באופן עקרוני אם אכן נטל כזה עובר בכל מקרה, ואין צורך שאכריע, כיוון שבמקרה הזה הנקבלת הרימה את הנטל. עדותה האמינה שכנעה אותי לגבי כוונותיה. רמת השכנוע, במקרה הזה, גבוהה יחסית ולכן אין צורך להידרש לרמת הספק שצריך לעורר כאשר נטל ההוכחה עובר בשל מודעות של נקבל או נקבלת להפרת ההוראות.

לסיכום, אני מזכה את הנקבלת על עבירת ההונאה על פי סעיף 29.3 לתקנון, ואני מרשיע אותה על פי הודאתה בעבירה של הפרת הוראות על פי סעיף 29.4 לתקנון. ייקבע דיון לעונש.

ניתן היום, _____, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד.

פרופ' רועי קרייטנר

הממונה על המשמעת